

Zdania podrzędnie złożone

<https://www.youtube.com/watch?v=c9WLrTlvirE> link do filmu z mini wykładem na temat zdań podrzędnie złożonych

Zdanie podrzędnie złożone składa się z elementów zależnych – **podrzednego** (można powiedzieć: mniej ważnego) i **nadrzednego** (ważniejszego).

Oto rodzaje zdań podrzędnych:

1. Okolicznikowe:

- a. czasu – *kiedy?*
- b. miejsca – *gdzie?*
- c. przyczyny – *z jakiej przyczyny?*
- d. celu – *w jakim celu?*
- e. warunku – *pod jakim warunkiem?*

Przykład: *Tam sięgaj (gdzie?), gdzie wzrok nie sięga.*

2. Przydawkowe: *jaki?, jaka?, jakie?, czyj?, czyja?, czyje?, który?, ile?, czego?, z czego?*

Przykład: *Słowa, (jakie?) które kłamią, wprowadzają błąd.*

3. Podmiotowe: *kto?, co?*

Przykład: *Kto się najlepiej nauczył, ten wygra konkurs.*
(*Wygra konkurs (kto?), kto się najlepiej nauczył.*)

4. Dopelnieniowe – odpowiada na pytania wszystkich przypadków oprócz mianownika: *kogo, czego?, komu, czemu?, kogo, co?, z kim, z czym?, o kim, o czym?*

Przykład: *Wiem (o czym?), że nic nie wiem.*

5. Orzecznikowe: *kim jest?, czym jest?, jaki jest?*

Przykład: *Nigdy nie byłeś taki, jaki jesteś. (Nie byłeś [jaki?] taki, jaki...).*

W przeciwieństwie do zdań złożonych współrzędnie tutaj przecinkiem **oddzielamy wszystkie zdania składowe**.

Wykresy tych zdań wykonujemy w zależności od tego, które zdanie składowe jest zdaniem nadrzędnym, wtedy to zdanie znajduje się na najwyższym poziomie. Należy pamiętać o **imiesłowowych równoważnikach zdań** – współczesnym -ąc i uprzednim -wszy, które na wykresach umieszczamy na linii falistej.

Istotną rzeczą jest także to, że zdanie nadrzędne może być rozbite na dwa człony rozdzielone zdaniem podrzędnym, wtedy zdanie główne

oznaczamy **1a** i **1b**: *Lekcje (1a), które zawsze nas nudziły (2), tego dnia minęły bardzo szybko (1b).*

Przykłady wykresów zdań złożonych podrzędnie:

a.

 __2
 :
 :
1__:
 :

b. __1

 :
 :
 :
 __2

a. *Kiedy usłyszała głosy (1), zerwała się z łóżka (2).*

Analiza: *Zerwała się z łóżka (kiedy?), kiedy usłyszała głosy.*

b. *Poszła do domu (1), w którym straszyło (2).*

Analiza: *Poszła do domu (jakiego?), w którym straszyło.*